# Zestig jaar Nederlandse luchtstrijdkrachten . . . en daarna?

✱ ✱ ✱ Van de drie krijgsmachtdelen die Nederland bezit — Koninklijke Marine, Koninklijke Landmacht en Koninklijke Luchtmacht — heeft de Koninklijke Luchtmacht zonder twijfel de meest onstuimige groei doorgemaakt. Zestig jaren zijn verstreken, sinds op de vlieghei van Soesterberg het eerste Nederlandse militaire vliegtuig, de van Marinus van Meel gehuurde „Brik", zich als LA-1 in het luchtruim verhief. De bouwsels van stangen en doek zijn geworden tot snelle vliegtuigen die ruim tweemaal de geluidssnelheid kunnen bereiken en tot geleide wapens die met dodelijke precisie hun tegenstanders kunnen vernietigen. De heide wordt doorsneden door startbanen; in de hangars staat moderne gronduitrusting gereed en de vlucht van de metalen vogels wordt bewaakt met vérreikende radarapparaten. Maar ook de thans in gebruik zijnde F-104G veroudert alweer en een nieuw vliegtuig is nodig ten einde de Koninklijke Luchtmacht in staat te stellen de haar opgedragen taken uit te voeren.

Vervulde het luchtwapen tijdens de Eerste Wereldoorlog nog een bescheiden rol, bij het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog konden de luchtstrijdkrachten de plaats opeisen die hun op grond van de snelle ontwikkelingen der techniek toekwam. Een omvangrijke reeks taken wachtte hen: men denke aan de tactische en strategische bombardementen, de steun aan de eigen strijdkrachten ter zee of op het land, de verkenningen tot ver boven het vijandelijk gebied, het vervoer van troepen en voorraden door de lucht en — last but not least — het luchtgevecht ter verdediging van het eigen luchtruim tegen indringers. Hoe overheersend de rol van de luchtstrijdkrachten was geworden, blijkt uit het woord van Churchill dat . . . „air mastery is today the supreme expression of military power". De ervaringen, die in de jaren 1939 tot 1945 werden opgedaan, leidden tot de ontwikkeling van een doctrine voor het gebruik van tactische luchtstrijdkrachten, die ook heden ten dage nog actueel is. De aanvaarding, door de NAVO, van de strategie van het aangepaste antwoord heeft namelijk ertoe geleid dat bij de taakuitoefening van de tactische luchtstrijdkrachten (en de Nederlandse luchtmacht ís een tactisch luchtwapen) de conventionele opdrachten weer primair zijn komen te staan, onder handhaving van de nucleaire dreiging. Naar hun aard kunnen deze opdrachten rechtstreeks worden afgeleid uit de doctrines van de Tweede Wereldoorlog; in de Militaire Spectator werd hieraan reeds eerder aandacht besteed, o.a. door Luitenant-Generaal KLu R. A. Sleeuw (*Mil. Spect.* **141**(1972)(11)493).

De grote waarde van luchtstrijdkrachten is gelegen in hun vermogen snel, effectief en flexibel te kunnen optreden. Zij kunnen daardoor in belangrijke mate bijdragen tot de beheersing van *crisissituaties*. Zij bezetten geen vreemd territorium; zij zijn zeer snel ter plaatse en de moderne navigatiemiddelen maken het mogelijk steun aan eigen grondstrijdkrachten te verlenen zonder onnodige schade aan te richten. Het behoeft echter nauwelijks betoog dat hiertoe — eventueel tijdelijk en plaatselijk — een zodanige luchtsituatie moet worden gecreëerd, dat de opdrachten ook inderdaad kunnen worden uitgevoerd. De conclusie is dat in de moderne oorlogvoering de luchtmacht onmisbaar is; de Koninklijke Luchtmacht heeft als tactische luchtmacht daarbij behoefte aan een semi-geavanceerd vliegtuig dat in staat is de verschillende opdrachten zo goed mogelijk uit te voeren. Dit vliegtuig zal met name een zg. *air combat capability* moeten bezitten.

De sterke expansie van de Nederlandse economie gedurende de laatste tien jaar en de verhoogde welvaart hebben het mogelijk gemaakt een aantal belangrijke collectieve en sociale voorzieningen te realiseren. Niettemin wacht een veelheid van vraagstukken op een oplossing, waarbij in de meeste gevallen grote bedragen zijn gemoeid. De financiële middelen, die voor de landsverdediging beschikbaar worden gesteld, zijn dan ook beperkt.

Deze situatie dwingt tot de uiterste inspanning om een maximale doelmatigheid te verkrijgen. Het is wellicht niet toevallig dat een dergelijke inspanning wordt verlangd in een tijd, waarin de individuele bewustwording en het individuele verantwoordelijkheidsbesef toenemen. Hierdoor wordt ons immers de weg getoond, die moet worden bewandeld: nl. via de mens in de luchtmacht. Door hun jeugd en hun elan hebben luchtmachten overal ter wereld altijd al bijzondere aandacht geschonken aan de mens in hun organisaties. Het gaat er nu om te geraken tot een proces van besluitvorming, waarbij een optimaal inzicht in het bedrijfsgebeuren met behulp van flexibele regels wordt gekoppeld aan creatief denken en doelmatige inzet, opdat de schaarse middelen zo goed mogelijk worden gebruikt.

De bijdragen in dit Luchtmachtnummer tonen dat de Koninklijke Luchtmacht de kennis, de vaardigheden én het personeel bezit om deze uitdaging te aanvaarden en aldus met vertrouwen het zevende decennium van haar bestaan tegemoet te treden.